

ЗАТВЕРДЖЕНО
постановою Кабінету Міністрів України
від 4 квітня 2025 р. № 381

ПОРЯДОК
утворення та функціонування спеціальних груп
вихованців закладів дошкільної освіти

1. Цей Порядок визначає механізм утворення та умови функціонування спеціальних груп вихованців у закладах дошкільної освіти. Дія цього Порядку поширюється також на спеціальні групи, що утворюються у дошкільних підрозділах юридичних осіб та фізичними особами — підприємцями, які провадять освітню діяльність у сфері дошкільної освіти, крім спеціальних дитячих садків та дошкільних підрозділів спеціальних закладів загальної середньої освіти.

У цьому Порядку термін “спеціальні групи” означає окремі групи, що утворюються у закладах дошкільної освіти, дошкільних підрозділах інших юридичних осіб та фізичними особами — підприємцями, які провадять освітню діяльність у сфері дошкільної освіти, для здобуття освіти дітьми з особливими освітніми потребами (далі — діти) віком від двох до семи або восьми років, в яких створене спеціальне освітнє середовище з урахуванням індивідуальних потреб, можливостей, здібностей та інтересів дітей.

Інші терміни вживаються у значенні, наведеному в Законах України “Про освіту”, “Про повну загальну середню освіту”, “Про дошкільну освіту” та інших нормативно-правових актах у сфері освіти.

Положення цього Порядку щодо керівника (директора) закладу дошкільної освіти поширюються також на керівників дошкільних підрозділів інших юридичних осіб, на фізичних осіб — підприємців, які провадять освітню діяльність у сфері дошкільної освіти, або осіб, найнятих фізичними особами — підприємцями для виконання обов’язків керівника.

Положення цього Порядку щодо засновника закладу дошкільної освіти поширюються також на інших засновників відповідного закладу дошкільної освіти (за наявності), уповноваженого ним (ними) органу (особи), на засновників інших суб’єктів освітньої діяльності або уповноважених ними органів (осіб), на фізичних осіб — підприємців, які провадять освітню діяльність у сфері дошкільної освіти.

2. Спеціальні групи утворюються керівником (директором) закладу дошкільної освіти на підставі заяви про зарахування одного з батьків (інших законних представників) дитини, поданої особисто, поштою або через електронно-комунікаційний зв’язок, висновку про комплексну психолого-педагогічну оцінку розвитку дитини, наданого інклюзивно-ресурсним

центром, та за наявності відповідного контингенту дітей, навчально-методичного, матеріально-технічного та кадрового забезпечення.

Утворення спеціальних груп керівник (директор) закладу дошкільної освіти погоджує із засновником цього закладу.

3. Спеціальні групи утворюються та комплектуються відповідно до категорій (типів) особливих освітніх потреб (труднощів), ступенів їх прояву та рівня підтримки дітей, рекомендованих інклюзивно-ресурсним центром.

4. Керівник (директор) закладу дошкільної освіти організовує роботу з персональними даними дітей спеціальної групи та забезпечує внесення інформації до системи автоматизованої роботи інклюзивно-ресурсних центрів згідно з Положенням про систему автоматизації роботи інклюзивно-ресурсних центрів, затвердженим наказом МОН від 2 листопада 2020 р. № 1353.

5. Зарахування дітей до спеціальних груп, переведення до іншого закладу освіти та відрахування здійснюється у порядку, визначеному законодавством.

6. Залежно від категорії (типу) особливих освітніх потреб (труднощів) та рекомендованого інклюзивно-ресурсним центром рівня підтримки дітей утворюються спеціальні групи, наповнюваність яких становить:

для дітей з інтелектуальними труднощами, які потребують другого рівня підтримки, — не більше десяти осіб; третього, четвертого рівнів підтримки — не більше восьми осіб; четвертого, п'ятого рівнів підтримки — не більше шести осіб;

у разі неможливості сформувати окрему групу через недостатню кількість дітей до однієї групи зараховуються діти з інтелектуальними труднощами, які потребують третього — п'ятого рівнів підтримки, — не більше шести осіб;

для дітей з функціональними сенсорними труднощами, що передбачають обмеження слухової функції, які потребують другого, третього рівнів підтримки, — не більше десяти осіб; четвертого, п'ятого рівнів підтримки — не більше шести осіб;

у разі неможливості сформувати окрему групу через недостатню кількість дітей до однієї групи зараховуються діти з функціональними сенсорними труднощами, що передбачають обмеження слухової функції, які потребують другого — п'ятого рівнів підтримки, — не більше восьми осіб;

для дітей з функціональними сенсорними труднощами, що передбачають обмеження зорової функції, які потребують другого, третього рівнів підтримки, — не більше десяти осіб; четвертого, п'ятого рівнів підтримки — не більше шести осіб;

у разі неможливості сформувати окрему групу через недостатню кількість дітей до однієї групи зараховуються діти з функціональними сенсорними труднощами, що передбачають обмеження зорової функції, які потребують другого — п'ятого рівнів підтримки, — не більше восьми осіб;

для дітей з функціональними фізичними або моторними труднощами, що передбачають обмеження опорно-рухової (кістково-м'язової) функції, які потребують другого, третього рівнів підтримки, — не більше десяти осіб; четвертого, п'ятого рівнів підтримки — не більше шести осіб;

у разі неможливості сформувати окрему групу через недостатню кількість дітей до однієї групи зараховуються діти з функціональними фізичними або моторними труднощами, що передбачають обмеження опорно-рухової (кістково-м'язової) функції та потребують другого — п'ятого рівнів підтримки, — не більше восьми осіб;

для дітей з функціональними мовленнєвими труднощами, які потребують другого, третього рівнів підтримки, — не більше 12 осіб; третього, четвертого рівнів підтримки — не більше десяти осіб; четвертого, п'ятого рівнів підтримки — не більше восьми осіб;

у разі неможливості сформувати окрему групу через недостатню кількість дітей до однієї групи зараховуються діти з функціональними мовленнєвими труднощами, які потребують другого — п'ятого рівнів підтримки, — не більше десяти осіб;

для дітей із складними порушеннями розвитку (що передбачають поєднання різних категорій (типів) особливих освітніх потреб (труднощів), одна з яких потребує четвертого, п'ятого рівнів підтримки) — не більше шести осіб;

для дітей із соціоадаптаційними труднощами, зокрема такими, що пов'язані з розладами аутистичного спектра, які потребують третього — п'ятого рівнів підтримки, — не більше шести осіб.

Група утворюється за умови наявності більш як 50 відсотків граничної наповнюваності групи.

Гранична наповнюваність групи, визначена цим пунктом, за потреби збільшується, але не більш як на одну особу.

Засновник закладу дошкільної освіти може встановлювати граничну чисельність вихованців у групі меншу, ніж визначено цим пунктом.

7. У разі коли дитина має труднощі різних типів, вона може здобувати освіту в спеціальній групі відповідно до категорії (типу) особливих освітніх потреб (труднощів) найвищого ступеня прояву або однієї з наявних у неї категорій (типів) особливих освітніх потреб (труднощів).

8. До однієї спеціальної групи за потреби зараховуються діти різного віку за умови, що їх різниця у віці становить не більше двох років.

9. Вихованцям спеціальних груп гарантується у разі потреби домедична допомога.

Заходи з охорони здоров'я вихованців спеціальних груп здійснюються відповідно до переліку обов'язкових заходів з охорони здоров'я вихованців закладів дошкільної освіти, затверджених Кабінетом Міністрів України.

У разі потреби для вихованців спеціальних груп заклад дошкільної освіти може організовувати медичне обслуговування, що здійснюється медичними працівниками закладу дошкільної освіти, закладу охорони здоров'я чи фізичними особами — підприємцями, що провадять господарську діяльність з медичної практики, на підставі трудових та/або цивільно-правових угод.

10. Організація харчування дітей спеціальної групи здійснюється відповідно до норм харчування у закладах освіти та дитячих закладах оздоровлення та відпочинку та Порядку організації харчування у закладах освіти та дитячих закладах оздоровлення та відпочинку, затверджених постановою Кабінету Міністрів України від 24 березня 2021 р. № 305 (Офіційний вісник України, 2021 р., № 30, ст. 1739), з урахуванням особливих дієтичних потреб дітей.

11. Для проведення психолого-педагогічної, корекційно-розвиткової роботи з вихованцями спеціальних груп у закладах дошкільної освіти облаштовуються відповідні кабінети та приміщення з урахуванням особливостей розвитку та потреб дітей.

12. Освітній процес у спеціальних групах закладів дошкільної освіти спрямований на виконання державного стандарту дошкільної освіти та має корекційну спрямованість.

13. Освітня програма обов'язково містить корекційно-розвитковий складник, що враховує специфіку розвитку та потреби дітей, які здобувають освіту в спеціальній групі, та спрямована на досягнення вихованцями результатів навчання і компетентностей, визначених державним стандартом дошкільної освіти.

14. Спеціальні групи працюють за програмами, навчально-методичними комплектами, посібниками для дітей з особливими освітніми потребами раннього та дошкільного віку, рекомендованими та схваленими в установленому законодавством порядку, із застосуванням допоміжних засобів для навчання згідно з Типовим переліком допоміжних засобів для навчання (спеціальних засобів корекції психофізичного розвитку) осіб з особливими освітніми потребами, які навчаються в закладах освіти, затвердженим наказом МОН від 23 квітня 2018 р. № 414.

15. Індивідуальна освітня траєкторія вихованців спеціальної групи реалізується шляхом розроблення індивідуальної програми розвитку для кожної дитини.

16. Керівник (директор) закладу дошкільної освіти для кожної дитини формує команду психолого-педагогічного супроводу та забезпечує її роботу в закладі дошкільної освіти. До складу такої команди за потреби залучаються фахівці інклюзивно-ресурсних центрів.

Засідання команди психолого-педагогічного супроводу за потреби проводяться в режимі он-лайн та/або в очно-дистанційному форматі.

17. Індивідуальна програма розвитку складається для кожної дитини на підставі висновку про комплексну психолого-педагогічну оцінку розвитку дитини, наданого інклюзивно-ресурсним центром, та результатів психолого-педагогічного вивчення дитини командою психолого-педагогічного супроводу не пізніше ніж протягом одного місяця з моменту початку освітнього процесу.

Індивідуальна програма розвитку розробляється за формою, затвердженою закладом дошкільної освіти, відповідно до індивідуальних потреб дитини та ведеться у паперовій та електронній формі.

Індивідуальна програма розвитку повинна містити: загальні відомості про дитину, інформацію про особливості її розвитку, особливості засвоєння освітньої програми та потреби в адаптації/модифікації змісту освітньої програми, виборі підходів, методів, прийомів та засобів навчання, навчальних матеріалів, перелік психолого-педагогічних та корекційно-розвиткових послуг (допомоги), яких потребує дитина, та форму моніторингу динаміки її розвитку.

У разі відвідування дитиною реабілітаційної установи індивідуальна програма розвитку узгоджується з індивідуальним планом комплексної реабілітації (абілітації) в такій установі.

Індивідуальна програма розвитку підписується всіма членами команди психолого-педагогічного супроводу та затверджується керівником (директором) закладу дошкільної освіти.

18. Питання щодо організації освітнього процесу дитини відповідно до індивідуальної програми розвитку та результати моніторингу динаміки її розвитку розглядаються педагогічною радою закладу дошкільної освіти.

19. Корекційна спрямованість освітнього процесу у спеціальних групах забезпечується педагогічними працівниками, які здобули вищу освіту ступеня бакалавра, магістра (спеціаліста) за спеціальністю “Спеціальна освіта” (для осіб, які здобували вищу освіту до набрання чинності постановою Кабінету Міністрів України від 29 квітня 2015 р. № 266 “Про затвердження переліку галузей знань і спеціальностей, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої та фахової передвищої освіти” (Офіційний вісник України, 2015 р., № 38, ст. 1147; 2024 р., № 105, ст. 6672), за спеціальностями “Дефектологія”, “Корекційна освіта” (за нозологіями).

20. Особистісно орієнтоване спрямування освітнього процесу в спеціальних групах для дітей з інтелектуальними, соціоадаптаційними, функціональними сенсорними труднощами, що передбачають обмеження слухової, зорової функцій та потребують четвертого, п'ятого рівнів підтримки, та дітей з функціональними моторними або фізичними труднощами, які потребують третього — п'ятого рівня підтримки, забезпечує асистент вихователя групи з розрахунку 1 ставка на групу, у якій здобувають дошкільну освіту такі діти.

За необхідності соціально-побутові потреби вихованців під час освітнього процесу задовольняє асистент дитини — соціальний робітник, один із батьків (інший законний представник) або уповноважена ним особа.

21. Розклад корекційно-розвиткових занять у спеціальній групі складається з урахуванням індивідуальних особливостей розвитку дітей та затверджується керівником (директором) закладу дошкільної освіти.
